

GEOMETRICKÉ PŘESNOSTI A NEPŘESNOSTI

V POZEMNÍM STAVITELSTVÍ (ČÁST 1)

Požadavky kladené na realizátory staveb, ale i na stavebnictví obecně, mají vzrůstající tendenci a je dosti obtížné sledovat všechny technické trendy v tomto oboru, a to jak z pohledu geometrických parametrů a jakosti výstavby, tak i koloběhu legislativních a technických požadavků. Chceme vám představit to nejdůležitější z výběru norem, předpisů, technických podkladů výrobců materiálů, nařízení, vyhlášek a zákonů pro geometrickou orientaci ve výstavbě v pozemním stavitelství.



Začneme netradičně, a to z pohledu právního hlediska, kdy geometrické přesnosti a jakost výstavby nařizují vyhlášky, nařízení a zákony a jsme je povinni v plné míře respektovat a dodržovat. Na druhé straně geometrické přesnosti určují i předpisy a normy, které lze již upravit, ale tyto úpravy musí být zakotveny převážně ve smlouvě.

Nejčastěji se ve stavebnictví využívá smlouva o dílo (zkráceně SoD), která se převážně uzavírá na základě zákona číslo 89/2012 Sb.,

občanský zákoník (podle § 2586–2635). Smlouva o dílo upravuje a zpřesňuje právní vztahy a ujednání mezi objednavatelem a zhotovitelem. Může být uzavřena nejen písemně, ale podle zákona je možná i v ústní formě. Ústní dohoda však z hlediska právní jistoty, možných soudních sporů a dokazování dohodnutého obsahu smlouvy není ideální. Preferujte vždy písemnou smlouvu s jasně stanoveným obsahem a podmínkami zhotovení díla. Dílo je pojato standardně jako činnost (pracovní, montážní, práce), přičemž práce jako plnění

smlouvy o dílo se od práce vykonávané (poskytované) zaměstnancem na základě pracovní smlouvy výrazně liší, a to zejména tím, že podle smlouvy o dílo vykonává zhotovitel činnost samostatně, podle vlastního časového rozvrhu, s vlastními prostředky a na vlastní riziko, nepodléhá zásadně ani soustavnému dohledu, dozoru, ani řízení a vedení objednavatele.

Avšak ve výstavbě je řada případů, kdy je průběžně prováděn technický dozor investora – objednavatele (zkráceně TDI) – osobou, která u zhotovitele kontroluje průběh, realizaci, kvalitu výrobků, časový harmonogram, jakost zhotovení, geometrické přesnosti výstavby apod. Z toho vyplývá skutečnost, že je nutné věnovat obsahu smlouvy o dílo náležitou pozornost, a jednoznačně tedy písemnou formou vždy určit rozsah práce a odpovědnost a podrobně popsat všechny požadavky vztahující se na výrobky, konstrukce a jejich kontrolu. Jak se obecně říká, co je psáno, to je dáno, neboť podle občanského zákoníku dle § 2615, odst. 1., má dílo vadu, pokud neodpovídá smlouvě o dílo. Je tedy nutné ve smlouvě o dílo uvádět přesné specifikace hlavní montážní činnosti a přidružené práce s montáží spojené, druh a výrobce stavebního materiálu a za jakých jakostních podmínek a geometrických parametrů bude dílo zhotovováno, kontrolováno a následně i předáváno.

Každý výrobce stavebního materiálu disponuje manuálem – prováděcí technickou příručkou pro stavbu ze systému vybraného daného materiálu (materiál uveden v projektové dokumentaci). Takto připravené manuály – příručky zpravidla obsahují veškeré nutné informace, které budou potřeba k bezvadnému provedení díla, například výpis veškerého materiálu a přípomocného materiálu, způsob jeho skladování a manipulace s ním, všechny související normy s ním spojené, základní a technologické postupy při výstavbě, chyby, které ovlivňují jakost a kvalitu díla, detaily jednotlivých stavebních prvků apod. Není od věci do smlouvy o dílo uvést, že dílo bude zhotoveno podle dodané projektové dokumentace (zkráceně PD), podle technologických postupů výrobců v projektové dokumentaci navrženého materiálu a v neposlední řadě podle norem geometrické přesnosti ČSN.

Vzhledem k častým problémům, kdy se zhotovitel nebo stavebník od projektové dokumentace odchýlí nebo projektová dokumentace nestanovuje požadavky na stavební výrobek, musí se zhotovitel nebo stavebník zaměřit na jakost a potřebný rozsah deklarovaných vlastností a hodnot stavebního materiálu, které potřebuje znát, aby ho do patřičné stavby zabudoval. Stavební výrobek plní požadavky podle nového stavebního zákona číslo 283/2021 Sb., § 153 – požadavky na výrobky pro stavby; na trhu je však řada stavebních výrobků zdánlivě stejných, ovšem s jinými vlastnostmi, a tím i jiným vhodným použitím ve stavbě, ono totiž „není lepidlo jako lepidlo a střešní taška není jako střešní taška“. Stavební výrobky nejsou určeny pro přímou spotřebu, ale pro provedení stavby. Dalo by se říci, že spotřebitelem stavebních výrobků je sama stavba, avšak stavba jako taková přitom není stavebním výrobkem, s výjimkou stavebních výrobků ve funkci stavby. Kvalita stavby je určena řadou nezbytných předpokladů a významně souvisí s kvalitou návrhu, kvalitou použitých stavebních materiálů a samozřejmě s kvalitou provedení. Lze konstatovat a neustále opakovat již ořepané pravidlo, že je nezbytné dodržovat projektovou dokumentaci, předepsaný stavební materiál a vše mít pevně zakotvené ve smlouvě o dílo.

Požadavky na výrobky pro stavbu podle § 153 nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb.

1. Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby.
2. Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů; těmi jsou N (EU) č. 305/2011, nebo NV č. 163/2002 Sb.



V neposlední řadě nezapomeňte zajistit odborné vedení díla stavbyvedoucím, ukládá to stavební zákon číslo 183/2006 Sb., § 160, odst. 1.; stavbu může provádět jako zhotovitel jen stavební podnikatel, který při její realizaci zabezpečí odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím, pokud není v odstavcích 3 a 4 stanoveno jinak. Tímto zvláštním oprávněním disponují fyzické osoby a rozumí se jím autorizace ve výstavbě udělená za podmínek stanovených autorizačním zákonem číslo 360/1992 Sb. Osoba stavbyvedoucího je povinna působit k odstranění závad při provádění díla – stavby a neprodleně informovat stavební úřad o závadách, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídky stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autorský dozor projektanta, pokud jsou zřízeny, a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi, vést stavební deník a koordinovat činnosti na staveništi.

Ing. Michal Berka, MBA
Foto: archiv autora